

CEDEM

ISSN 1800-5659

Centar za demokratiju
i ljudska prava

Center for Democracy
and Human Rights

Bulevar Džordža Vašingtona 51, 3/48
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: ++382 20 234 114, fax: ++382 20 234 368
e-mail: info@cedem.me, www.cedem.me

NEWSLETTER

Broj 39 • April – Jun 2013.



Dosadašnji efekti, izazovi i mogućnosti za korišćenje fondova EU u oblasti poboljšanja statusa i socijalne integracije populacije Roma i Egipćana u Crnoj Gori

Geografska pozicija Crne Gore i istorijske prilike s kraja dvadesetog vijeka uslovile su nastanak ozbiljnih problema populacije Roma i Egipćana (RE) u crnogorskom društvu. Prema postojećim i dostupnim podacima iz popisa stanovništva, domaćinstva i stanova u Crnoj Gori iz 2011, 6251 lice ili 1,01 % od ukupnog stanovništva se izjasnilo da pripada romskoj nacionalnosti. Populacija Egipćana broji 2054 lica, odnosno 0,33 % od ukupnog stanovništva, dok romskim kao maternjim jezikom govori 5169 lica. Nacionalne politike u ovoj oblasti u prethodnom periodu nijesu se pokazale dovoljno zrele da riješe problem s kojim se RE populacija susreće. Ovo potvrđuje činjenica da se u Strategiji za poboljšanje položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori za period 2102-2016. godine jasno ukazuje da „i dalje najveći broj pripadnika romske i egipćanske zajednice živi u uslovima ekstremnog siromaštva i veoma lošeg standarda, posebno u zdravstveno-higijenskom smislu; veliki broj ne posjeduje lična dokumenta, nema zdravstveno i socijalno osiguranje, izuzetno je lošeg obrazovanja. Značajan broj ne poznaje službeni jezik, a mali broj ima završeno osnovno obrazovanje, sa veoma ograničenim mogućnostima da stekne više obrazovanje od osnovnog. Većina je nezaposlena, a zaposleni obavljaju najmanje kvalifikovane i plaćene poslove ili minimalne zarade obezbjeđuju obavljanjem samoukih vještina i zanata, što ih dovodi u krajnje nezavidan i nekonkurentan položaj na tržištu rada.“²

¹ Izvor MONSTAT

² Strategija za poboljšanje položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2102-2016, zvanični dokument Vlade

S druge strane, evropske integracije, kao jedno od ključnih opredjeljenja Crne Gore uslovile su potrebu da se rješavanju ovog problema pristupi na mnogo ozbiljniji i konstruktivniji način. Jedan od efikasnih načina da se ovaj problem riješi na održiv način je i korišćenje novca iz fondova EU za finansiranje projekata od značaja za RE populaciju i unaprjeđenje kvaliteta njihovog života. Značaj korišćenja fondova EU u ovoj oblasti i spremnost EU da izdvoji novac u ove svrhe potvrđuje i Mišljenje Evropske komisije o zahtjevu za članstvo Crne Gore u Evropsku uniju³ gdje se kao jedna od sedam ključnih preporuka navodi sprovođenje propisa i politika zaštite od diskriminacije u skladu sa evropskim i međunarodnim standardima, garantovanje pravnog statusa raseljenim licima, posebno Romima, Aškalima i Egipćanima, i poštovanje njihovih prava. Ovo će uključiti i usvajanje i sprovođenje održive strategije za zatvaranje kampa Konik. U narednom periodu potrebno je mobilisati sve raspoložive resurse i kapacitete na nacionalnom nivou kako bi se stvorili neophodni preduslovi za održivo korišćenje fondova EU (provenstveno Instrumenta za pretprijetupnu podršku - IPA) na nivou javnog i nevladinog sektora.

II Pretprijetupna podrška Evropske unije u Crnoj Gori u periodu 2007-2013

Instrument pretprijetupne podrške (Instrument for Pre-Accession Assistance - IPA) sveobuhvatni je nastavak podrške državama u procesu pristupanja EU,

Crne Gore

³ Brussels, 9.11. 2010, COM(2010) 670

nastao objedinjavanjem prethodnih instrumenata podrške (CARDS, PHARE, ISPA, SAPARD, Instrument for Turkey). Tokom finansijske perspektive EU 2007-2013 pretpristupna podrška je strukturirana na način koji omogućava pružanje podrške u oblastima koje su od ključne važnosti za uspješan proces evropskih integracija i podijeljena je na pet komponenti: I komponenta (Podrška tranziciji i izgradnja institucionalnih kapaciteta); II komponenta (Prekogranična saradnja); III komponenta (Regionalni razvoj); IV komponenta (Razvoj ljudskih resursa) i V komponenta (Poljoprivreda i ruralni razvoj). Pored podrške koju Crna Gora dobija na nacionalnom nivou, Evropska unija finansira i Višekorisnički instrument pretpristupne podrške (Multibeneficiary IPA - MB IPA) kroz koji se sprovode regionalni projekti koji tretiraju zajedničke potrebe država Zapadnog Balkana i Turske u procesu evropske integracije.

Crna Gora je za period finansijske perspektive EU 2007-2013 kroz podršku EU na nacionalnom nivou dobila ukupno 236.625.200 €4. Većina ovih sredstava (166.703.056 €) opredijeljeno je za projekte I komponente, dok je za projekte II komponente izdvojeno 30.065.037 €. Činjenica da je većina sredstava utrošeno za I i II komponentu uslovljena je pravilom da je Crna Gora kao država sa statusom potencijalnog kandidata za članstvo u EU (do decembra 2010) mogla koristiti sredstva samo kroz ove dvije komponente. Sticanjem statusa kandidata za članstvo u EU dobijeno je pravo na korištenje III, IV i V komponente za koje je izdvojeno 23.200.000 €, 5.757.077€ i 10.900.000 € respektivno. Ipak, za operativno korišćenje sredstava iz komponenti III, IV i V dodatni preduslov je i decentralizacija sistema upravljanja sredstvima iz fondova EU u Crnoj Gori.

Nezavisno od sredstava koja Crna Gora dobija kroz nacionalni instrument IPA, Evropska komisija programira i sprovodi regionalne projekte kroz instrument MB IPA. Budžet MB IPA-e je zajednički za sve države Zapadnog Balkana i Turske i

višestruko prevazilazi iznose podrške na nacionalnom nivou. Za period 2007-2013 za projekte višekorisničkog programa izdvojeno je 1.159.559.317 €.

Iz dijela posebnih alokacija I komponente i MB IPA-e, kao i posredstvom Evropskog instrumenta za razvoj demokratije i ljudskih prava (European Instrument for Democracy and Human Rights - EIDHR) finansiraju se projekti podrške civilnom društvu.

Planiranje utroška sredstava pretpristupne podrške na nacionalnom nivou vrši Vlada Crne Gore u saradnji sa Evropskom komisijom i Delegacijom Evropske unije. Cjelokupan proces definisanja namjene utroška sredstava, generisanja projektnih ideja i formulacije projektnih predloga početni je dio projektnog ciklusa koji nazivamo programiranjem. Programiranje sredstava I komponente vrše nadležna resorna ministarstva uz podršku kancelarije Nacionalnog IPA koordinatora i Evropske komisije. Sredstva podrške su uglavnom programirana na godišnjem nivou uz objedinjavanje projekata u godišnje programe. Programiranje II komponente je temeljno različito od programiranja I komponente, jer se sredstva dodijeljuju u okviru poziva za dostavljanje projekata za svaki prekogranični program.

Programiranje i komponente na nacionalnom nivou se u principu radi unaprijed i završeno je zaključno sa 2013. godinom. To znači da je utrošak svih raspoloživih sredstava već planiran za konkretne projekte. Programiranje II komponente za bilateralne prekogranične programe je u toku i ono će se sprovoditi posredstvom poziva za dostavljanje projekata. U najavi je objedinjavanje sredstava za 2011, 2012 i 2013 u jedinstvene pozive za svaki prekogranični program.

Programiranje III i IV komponente je slično programiranju sredstava strukturnih fondova. U Crnoj Gori su za sredstva dodijeljenja za 2012. i 2013. izrađeni operativni programi5 i Strateški okvir

4 Izvor: Revised Multi-Annual Indicative Financial Framework for 2012-2013; COM(2011) 641 final

5 Dostupni na sajtu Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija

usklađenosti koje je odobrila Evropska komisija. Implementacija ovih programa počće nakon decentralizacije sistema upravljanja za ove dvije komponente. Posebna šansa za projekte iz oblasti inkluzije RE populacije biće projekti IV komponente gdje je predviđeno sprovođenje grant šema za podršku zapošljavanju i socijalnoj inkluziji pripadnika ranjivih grupa i teže zapošljivih kategorija.

Sredstva pretprijetne podrške EU u Crnoj Gori se troše u skladu s pravilima centralizovanog sistema upravljanja. To znači da sve procedure ugovaranja i plaćanja po osnovu projekata vrši Evropska komisija posredstvom Delegacije EU u Crnoj Gori. U toku je proces decentralizacije sistema upravljanja za svih pet komponenti. Proces decentralizacije podrazumijeva postepeno jačanje kapaciteta crnogorskih institucija i usvajanje propisanih procedura za samostalan upravljanje sredstvima podrške uz prethodnu kontrolu Evropske komisije.

III Efekti korišćenja fondova EU za rješavanje problema RE populacije u periodu 2007 - 2013

Prema zvaničnim podacima dostupnim u bazi podataka projekata koje finasira EU u Crnoj Gori⁶, za sprovođenje projekata u oblasti ekonomske i socijalne integracije RE populacije EU je dodijelila ukupno 9.373.028€ bespovratne finansijske podrške. Korisnici ovih projekata su obezbijedili ukupno 1.081.946 € kofinansiranja, što čini projekte ukupne vrijednosti 10.454.974 €. Podaci se odnose na vladin i nevladin sektor, a podaci o pojedinačnim projektima prikazani su sljedećom tabelom:

Osim projekata iz programa IPA 2012 i 2013 za koje proces ugovaranja još nije počeo i projekta iz programa IPA 2011 koji je u početnoj fazi, ugovaranje i utrošak sredstava dodijeljenih ostalim projektima je većim dijelom završeno. Kada su u pitanju projekti na nacionalnom nivou može se primijetiti da:

⁶ Dostupna na web sajtu Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori

- Iako su projekti podrške EU bili krajnje potrebni u oblasti integracije RE populacije, efekti ovih projekata na krajnje korisnike (što bi trebalo da budu pripadnici RE populacije) u većini slučajeva izostaje;

- Prilikom definisanja projektne ideje i razvoja opisa projekata, projektni rezultati se često precjenjuju, pa uz ograničena finansijska sredstva često nijesu realno dostižni;

- U programiranje i sprovođenje projekata potrebno je uključiti veći broj posrednika koji imaju razvijen senzibilitet za pitanja RE populacije (RE nevladine organizacije, udruženja ili pojedince);

- Veza projekata sa strateškim dokumentima na nacionalnom i EU nivou često nije dobro definisana, što dovodi do trošenja sredstava za aktivnosti koje ne dovode do ostvarenja strateških ciljeva;

- Realni problemi RE populacije su bili prilično zanemareni prilikom strateškog planiranja pretprijetne podrške, što je u krajnjem dovelo do ograničavanja mogućnosti za korišćenje podrške;

- Informisanost krajnjih korisnika o dostupnosti EU fondova često nije bila blagovremena i dovoljna za pravovremenu pripremu projekata;

- Realan uticaj utroška ovih sredstava i krajnji efekat na životni standard RE populacije nije na nivou očekivanog, što otvara pitanje daljih aktivnosti u ovoj oblasti.

Pored podrške u oblasti integracije RE populacije koju EU dodjeljuje na nacionalnom nivou, značajna sredstva se izdvajaju za sprovođenje regionalnih projekata kroz višekorisnički IPA program. Projekte višekorisničkog programa IPA priprema centralizovano Evropska komisija, koja je zadužena i za ugovaranje i trošenje sredstava. Tako je u periodu od 2007. zaključno sa 2012. u oblasti politike RE integracije finansirano pet regionalnih projekata ukupne vrijednosti 9.600.000 €⁷ kako slijedi u tabeli 1.

I pored činjenice da je značajan iznos sredstava opredijeljen za regionalne

⁷ Podaci preuzeti sa zvaničnog sajta Evropske komisije http://ec.europa.eu/enlargement/instruments/multi-beneficiary-programme/index_en.htm

Tabela 1: Projekti EU finansirani na nacionalnom nivou

Program podrške	Naziv projekta	Korisnik	Budžet EU (€)	Kofinanciranje(€)	Ukupan budžet (€)
IPA 2008	Podrška izbjeglicama i interno raseljenim licima u Crnoj Gori	Zavod za zbrinjavanje izbjeglica, Ministarstvo rada i socijalnog staranja	1.500.000	70.268	1.570.268
IPA 2011	Iznažanje održivih rješenja za interno raseljena lica i stanovnike kampa Konik	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	2.500.000	500.000	3.000.000
IPA 2010	Reforma socijalne i dječije zaštite: Unaprjeđenje socijalne inkluzije	Ministarstvo prosvjete i sporta, Ministarstvo rada i socijalnog staranja	2.923.000	335.000	3.258.000
IPA 2013	Iznažanje održivih rješenja za interno raseljena lica i stanovnike kampa Konik II faza	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	1.000.000	112.000	1.112.000
IPA 2012	Doprinos Regionalnom program stambenog zbrinjavanja – Sarajevski proces	Direktan doprinos programu	1.000.000	-	1.000.000
IPA 2007 CSS*	Izazovi inkluzije Roma u obrazovni sistem - CHERI	Pedagoški centar Crne Gore	122.166	23.270	145.436
IPA 2007 CSS	Medusektorska inicijativa za preventive bolesti i specijalno obrazovanje za raseljene Rome u kampu Konik	Crveni krst Crne Gore	199.722	27.235	226.957
IPA 2009	Povećanje učesća Udruženja interno raseljenih lica u razvoju sektorskih javnih politika	NVO Kosmet, NVO – Savez udruženja raseljenih, izbjeglih I prognanih osoba u Crnoj Gori	98.140	11.026	109.166
EIDHR 2009	NE milostinji, DA borbi za ostvarenje ljudskih prava REA djece sa smetnjama u razvoju	NVO Humanitarac	30.000	3.147	33.147
TOTAL			9.373.028	1.081.946	10.454.974

*Civil Society Support

projekte, efekti ovih projekata u Crnoj Gori su malo ili nimalo vidljivi. Budući da se aktivnosti u okviru projekata sprovede na regionalnom nivou, crnogorske institucije često nisu uključene u njih ili ukoliko jesu, ne uključuju ostale zainteresovane strane na nacionalnom nivou. Sistem izvještavanja o implementaciji regionalnih projekata svodi se na polugodišnje izvještaje koji često nijesu dovoljni za praćenje efekata sprovedenih aktivnosti. Očigledno je da se u narednom periodu sprovođenje regionalnih projekata mora značajno unaprijediti, kako sa aspekta aktivnosti koje sprovodi Evropska komisija, tako i sa strane uključenosti Crne Gore u sprovođenje ovih projekata.

Sve navedeno ukazuje da je u narednom periodu potrebno na održiv način planirati sveobuhvatne aktivnosti kako bi se sredstva iz EU fondova koja će biti dostupna u narednom periodu (prvenstveno kroz instrument IPA II i ostale instrumente EU koji će biti dostupni Crnoj Gori) usmjerila na rješavanje realno postojećih problema u oblasti integracije RE populacije. Saradnja svih zainteresovanih strana u ovom procesu biće od presudne važnosti za njegov uspjeh, posebno imajući u vidu da se će se upravljanje EU fonovima u dogledno vrijeme naći u nadležnosti crnogorskih institucija.

IV Mogućnosti korišćenja EU fondova tokom finansijske perspektive EU 2014 - 2020

Evropska komisija je uobličila predlog Regulative za Evropski Savjet i Evropski Parlament o Instrumentu pretrispustupne podrške za period 2014-2020 (IPA II)8. Principi za korišćenje IPA II instrumenta biće umnogome različiti u odnosu na prethodnu finansijsku perspektivu. Počevši od pravne osnove preko najavljenih pravila za korišćenje, pa do procesa programiranja podrške IPA II donosi značajne novine. Programiranje IPA-e II će se zasnivati na višegodišnjem pristupu s fokusom na pripremu kvalitetnih sektorskih dokumenata koji će se koristiti kao osnov za izradu godišnjih ili višegodišnjih nacionalnih programa. Dokumenti kojima će detaljnije biti definisana pravna i tehnička osnova još za korišćenje IPA-e II su u procesu izrade i očekuje se da će biti usvojeni od strane nadležnih institucija EU početkom 2014. Evropska komisija (EK) je državama korisnicama pretrispustupne podrške dostavila smjernice za početak procesa izrade strateških dokumenata neophodnih za proces programiranja, kao i osnovna uputstva za programiranje uz primjenu sektorskog pristupa. U Crnoj

8 Brisel, 7.12.2011, COM(2011) 838 final 2011/0404 (COD)

Tabela 2: Projekti EU finansirani na regionalnom nivou

Program	Naziv projekta	EU budžet
MB IPA 2008	Regionalni program za povratak izbjeglica na Zapadni Balkan	1.000.000
MB IPA 2008	Podrška za registraciju pripadnika marginalizovanih grupa	1.000.000
MB IPA 2009	Regionalni program za povratak izbjeglica i obezbjeđivanje trajnih rješenja za izbjeglice i interno raseljena lica na Zapadnom Balkanu	1.000.000
MB IPA 2010	Regionalna inicijativa za integraciju Roma	3.000.000
MB IPA 2010	Unaprjeđenje ljudskih prava i zaštita manjina na Zapadnom Balkanu	3.600.000
	UKUPNO	9.600.000

Gori programiranje pretpristupne podrške za 2014. godinu teći će paralelno sa izradom strateških programskih dokumenata u okviru IPA-e II, što će dodatno obavezati sve zainteresovane strane da se na vrijeme uključe u strateško planiranje podrške.

Dosadašnje komponente podrške su zamijenjene oblastima podrške kako bi se osigurala veća povezanost podrške cjelokupnog instrumenta IPA II kako slijedi:

1. Proces tranzicije i jačanje kapaciteta;
2. Regionalni razvoj;
3. Zapošljavanje, socijalna politika i razvoj ljudskih resursa;
4. Poljoprivreda i ruralni razvoj;
5. Regionalna i teritorijalna saradnja.

U nacrtu Opšte regulative za IPA II (IPA II Regulation) u članu 2. navedeno je da će podrška, između ostalog biti usmjerena na sljedeće specifične ciljeve (koji mogu biti dobra osnova za korišćenje podrške politici inkluzije RE populacije), a u skladu s individualnim potrebama svake države korisnice i njenim programom proširenja:

- Jačanje demokratskih institucija i vladavina prava;
- Promocija i zaštita ljudskih prava i fundamentalnih sloboda, unaprjeđenje poštovanja prava manjina, promocija rodne ravnopravnosti, nediskriminacije i slobode štampe, kao i promocija dobrosusjednih odnosa;
- Razvoj civilnog društva i socijalnog dijaloga;
- Mjere pomirenja, izgradnje mira i unaprjeđenja povjerenja.
- Socijalna i ekonomska inkluziju, naročito manjina i ranjivih grupa;

Evropska komisija još uvijek nije usvojila sva dokumenta iz oblasti pravne osnove za IPA II iz kojih bi se moglo zaključiti o tehničkim detaljima sprovođenja podrške. Imajući u vidu trenutni integracijski moment u Crnoj Gori realno je očekivati da će Crna Gora u narednom sedmogodišnjem periodu biti korisnica IPA II instrumenta, bez korišćenja strukturnih i kohezijskog fonda. Iz procesa planiranja budžeta EU za period 2014 - 2020 na nivou Evropskog

Savjeta i Evropskog parlamenta može se indikativno zaključiti da će iznos podrške državama u procesu pristupanja ostati na približno istom nivou, što bi za Crnu Goru značilo oko 35 miliona € na godišnjem nivou uz dodatno učešće u regionalnim programima podrške.

Mogućnosti za korištenje podrške kroz IPA II za podršku RE populaciji u Crnoj Gori velikim dijelom će zavisi od pravovremenog strateškog planiranja podrške na nacionalnom nivou. U ovom trenutku najvažnije je na što efikasniji način odgovoriti zahtjevima u pogledu strateškog planiranja podrške kroz izradu Nacionalnog strateškog dokumenta (Country Strategy Paper - CSP) koji će definisati sektore i prioritete na nacionalnom nivou koji će biti podržani kroz IPA II. Tokom finansijske perspektive 2014 - 2020 EU će podržati samo one sektorske prioritete koji budu definisani u CSP. Treba napomenuti da ovaj dokument usvaja Evropska komisija i da su njegove izmjene moguće tek na polovini programskog perioda, tj. sredinom 2017. godine što dodatno obavezuje sve aktere u njegovoj izradi. Zbog toga je organizovanje i uključivanje svih zainteresovanih strana u oblasti socijalne inkluzije RE populacije u široki konsultativni proces na nacionalnom nivou, izuzetno važno za stvaranje kvalitetnog osnova za korišćenje sredstava IPA II za podršku RE populaciji.

V Zaključci i preporuke

Crna Gora kao država sa ustavno proklamovanim pravom na jednakost svih njenih građana moraće u narednom periodu ozbiljno da se posveti rješavanju problema RE populacije i njihovom uključivanju u društvene i ekonomske tokove u državi. Imajući u vidu da je Crna Gora na samom početku pristupnih pregovora sa EU, pitanje efikasnog i održivog rješavanja problema RE populacije biće jedan od ključnih preduslova za napredak u poglavljima 19 - socijalna politika i zapošljavanje, 23 - Pravosuđe i temeljna prava i 24 - Pravda, sloboda i bezbjednost. Budući da je implementacija evropskog zakonodavstva

u ovoj oblasti izuzetno zahtjevna, a samim tim i prilično skupa, sredstva koja su dostupna iz EU fondova mogu umnogome olakšati rješavanje ovog pitanja. Na osnovu naučenih lekcija iz prethodnog perioda i projekcija mogućnosti koje se nude u narednom periodu, može se zaključiti sljedeće:

- Fondovi EU su dobra prilika za finansiranje projekata u oblasti inkluzije RE populacije; Projekti koji su finansirani u prethodnom periodu još uvijek nijesu pružili očekivane rezultate, što je posledica lošeg strateškog planiranja podrške i nerealne projekcije rezultata;

- Da bi se sredstva fondova EU u ovoj oblasti iskoristila u većoj mjeri u narednom periodu potrebno je uključiti sve potencijalno zainteresovane strane (pojedince, udruženja, romske NVO, državne institucije) u jedinstven proces sa jasno planiranim nivoom podrške koji se želi ostvariti;

- Kapaciteti ključnih aktera u procesu pripreme i upravljanja projektima su na veoma niskom nivou. Stalno jačanje kapaciteta u oblasti pripreme projekata i upravljanja projektnim ciklusom je ključni prioritet;

- Evidentan je nedostatak zrelih projektnih ideja i projekata u ovoj oblasti. Identifikacija projekata i njihova priprema je veoma važan preduslov za veći stepen apsorpcije sredstava;

- Korisno bi bilo kreiranje svojevrzne baze spremnih projekata, što je dobra praksa država iz okruženja. Spremni projekti umnogome povećavaju šanse za povlačenje sredstava iz različitih izvora finansiranja, uključujući i fondove EU;

- Važno je imati u vidu da je proces apsorpcije sredstava EU za potrebe RE populacije opšteinkluzivan proces koji zahtijeva kvalitetnu saradnju svih uključenih aktera. Ovaj proces zahtijeva neformalniju i bližu saradnju institucija i nevladinog sektora;

- Projekti tehničke podrške u početnoj fazi korišćenja podrške kroz IPA II instrument bili bi veoma korisni za razvoj kapaciteta u oblasti pripreme i kandidovanja projekata za finansiranje;

- Uključivanje nevladinog sektora u

konsultativni proces planiranja podrške kroz IPA II na nacionalnom i regionalnom nivou je od presudne važnosti za stvaranje dobre strateške osnove za apsorpciju sredstava;

- Pravovremena informisanost o mogućnostima koje se nude je preduslov za pravovremenu pripremu projekata i korišćenje svih šansi za njihovo finansiranje;

- Uključivanje lokalnih samouprava u cjelokupan proces i dobra saradnja sa NVO sektorom su važni aspekti za rješavanje konkretnih problema RE populacije na lokalnom nivou;

- Razmjena stečenog iskustva i naučenih lekcija u procesu dosadašnjeg korišćenja EU podrške predstavlja dobar mehanizam za unaprjeđenje efikasnosti u narednom periodu.

VI Metodološke napomene

Uz korišćene izvore podataka, ova studija je u metodološkom smislu sinteza dosadašnjeg iskustva i podataka dobijenih kroz desk istraživanje. Podaci su prikupljeni sa zvaničnih sajtova Vlade Crne Gore, Evropske komisije i Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori. Izvori korišćenih citata i podataka vezanih za projekte obuhvaćene ovom studijom, naznačeni su u fusnotama.

Aktivnosti CEDEM-a

SAOPŠTENJE ZA JAVNOST

Saopštenje povodom uvođenja imovinskih kartona za policijske službenike

Podgorica, 1. april 2013.



CENTAR ZA DEMOKRATIJU I LJUDSKA PRAVA

CEDEM podržava inicijativu Socijaldemokratske partije da se u Zakon o unutrašnjim poslovima unese odredba o obaveznom vođenju imovinskih kartona službenika koji su zaduženi za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije.

Imajući u vidu značaj borbe protiv korupcije na evropskom putu, država će morati da stvori mehanizme i rješenja, kojima će se na efikasan način suočiti sa ovim problemom. Policija će, kao jedan od najznačajnijih organa u ovoj oblasti, a pogotovo oni službenici koji su direktno zaduženi za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije, biti posebnim predmetom pažnje, i državnih organa i civilnog sektora.

Uvažujući podatak da materijalni položaj policijskih službenika u Crnoj Gori nije na nivou razvijenih zemalja, smatramo da je problem korupcije, prije svega, etičko pitanje. Nikako se ne smije uspostaviti uzročno-posljedična veza između materijalnog položaja i koruptivnog ponašanja, jer na taj način bacamo sumnju na policijske službenike sa niskim platama, što je nepravedno i pogrešno.

Pored adekvatnih zakonskih rješenja, potrebno je da svi antikorupcijski organi i tijela u Crnoj Gori daju svoj doprinos. U prvom redu, neophodno je da sama policija, odnosno Ministarstvo unutrašnjih poslova, stvori kvalitetne interne mehanizme ili da ojača postojeće. Tu prije svega mislimo na Etički odbor, koji je već ostvario zapažene rezultate na polju odgovornosti policijskih službenika. Značajna će biti i uloga Skupštine, a pogotovo novoosnovanog Odbora za antikorupciju. Spoljašnji nezavisni nadzor, koji vrše Državna revizorska institucija i Komisija za sprječavanje konflikta interesa, takođe treba da dođe do izražaja. Naravno, najznačajniju ulogu u ovom pogledu će imati pravosudni organi, a prije svega Specijalna odjeljenja za borbu protiv organizovanog kriminala, korupcije, terorizma i ratnih zločina, u okviru sudskog i tužilačkog sistema. Na kraju, ne treba zanemariti ni ulogu civilnog sektora, tj. nevladinih organizacija i medija, čije će aktivno interesovanje za ovo značajno pitanje nesumnjivo predstavljati dodatni pritisak na državne organe da odgovorno obavljaju svoj posao.

Praćenje borbe protiv korupcije u policiji će biti jedna od posebnih aktivnosti CEDEM-a u predstojećem periodu, u svjetlu doprinosa reformi sektora bezbjednosti u Crnoj Gori.

POČETAK REALIZACIJE PROJEKTA

Potpisani ugovori o realizaciji LDMI projekta

Nikšić / Herceg Novi, 4. april 2013.



Predstavnice CEDEM-a, Marija Vukanović i Dženita Brčvak, posjetile su u petak, 5. aprila, Opštinu Nikšić i Opštinu Herceg Novi radi potpisivanja ugovora o realizaciji projekta „Unaprjeđenje integracije Roma i Egipćana“ u ovim gradovima. Cilj sastanaka, pored potpisivanja ugovora, bio je postizanje dogovora oko tehničkih detalja realizacije projekta.

Projektom u Herceg Novom predviđene su aktivnosti na planu izrade i usvajanja lokalne studije stanovanja Roma i Egipćana u ovoj opštini. Pored Opštine, CEDEM-ovi partneri na ovom projektu su i predstavnici romske i egipćanske populacije koji dolaze iz NVO Mladi Romi. Sa druge strane, lokalni projekat u Nikšiću obuhvata aktivnosti na planu zapošljavanja pripadnika/ce romske i egipćanske populacije u lokalnoj upravi, kao i sanaciju i rekonstrukciju vodovodne i kanalizacione mreže u naselju Brlja sa ciljem obezbjeđivanja redovnog vodosnabdijevanja za stanovnike ovog naselja. Ovaj projekat je finansijski podržan od strane Fondacije za otvoreno društvo iz Budimpešte.

SAOPŠTENJE ZA JAVNOST

Saopštenje povodom Svjetskog dana Roma

Podgorica, 8. april 2013.



Osmi april, Svjetski dan Roma, koji se ove godine obilježava po 43. put, prilika je da se podsjetimo na izuzetno težak položaj ove zajednice, ali i na mjesto koje im pripada u multietničkoj Crnoj Gori. Iako aktuelni proces pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji u većoj mjeri naglašava značaj socijalne integracije, i ovaj 8. april podsjeća da:

- postoji visok stepen diskriminacije i etničke distance prema ovoj zajednici;

- Romkinje i Romi se i dalje suočavaju sa problemima u ostvarivanju prava na obrazovanje, socijalnu i dječiju zaštitu, zdravstvenu zaštitu i zapošljavanje;
- među pripadnicima ove zajednice i dalje postoje pravno nevidljiva lica koja ne mogu da ostvare osnovna ljudska prava;
- od stotinu Roma samo jedan doživi šezdesetu godinu;
- uslovi stanovanja u romskim naseljima nisu dostojni života savremenog čovjeka;

Iako država preduzima značajne napore na planu poboljšanja položaja ove zajednice, održivi rezultati ipak izostaju, posebno na polju zapošljavanja, stanovanja, političke participacije i položaja Romkinja. Iako je broj učenika/ca u školskoj 2011/2012. utrostručen, njihova obrazovna postignuća ostaju na niskom nivou. Izostaju efikasne mjere na sprječavanju drop-out-a

romskih djevojčica, a uloga romskih asistenata/kinja nije sistemski regulisana. Nema rezultata u standardizaciji romskog jezika. Iznos koji je opredijeljen budžetom za unaprjeđenje položaja romske zajednice u ovoj godini je dvostruko niži u odnosu na prethodnu.

Stoga, očekujemo od države mjerljive rezultate i kvalitetnu saradnju sa romskim civilnim društvom. Zahtijevamo od nadležnih organa da:

- izvrše izmjenu izbornog zakonodavstva kako bi se pripadnicima/ama romske populacije omogućilo da imaju autentičnog/u predstavnika/cu u Parlamentu, kao što je omogućeno svim drugim manjinskim zajednicama.
- spriječe mogućnosti za zloupotrebu sredstava namijenjenih za integraciju Roma i Romkinja;
- razviju sistem prevencije i sprječavanja ranih prisilnih brakova unutar romske populacije,
- omoguće ovoj zajednici ostvarivanje prava na adekvatno stanovanje kroz donošenje nedostajućih zakonskih i podzakonskih akata;
- uključe rješavanje problema Roma i Romkinja, kao jedan od prioriteta, u godišnje planove za pretprijetne fondove EU, kako bi se obezbijedilo adekvatno finansiranje usvojenih strategija i kvalitetna priprema za predsjedavanje Crne Gore Dekadom Roma u drugoj polovini ove godine.

Na kraju, pozdravljamo sve aktore koji svojim radom doprinose poboljšanju položaja Roma, a pripadnicima romske zajednice čestitamo praznik.

Centar za demokratiju i ljudska prava – CEDEM

Centar za romske inicijative - Nikšić

Udruženje Humanitarac - Nikšić

Sastanak

Sastanak sa saradnicom norveškog Instituta za studije odbrane (IFS)

Podgorica, 8. april 2013.

Predstavnici CEDEM-a - Nenad Koprivica, izvršni direktor, i Emir Kalač, istraživač bezbjednosne politike, održali su sastanak sa Ingrid Basterud, saradnicom norveškog Instituta za studije odbrane.

Basterud će se u periodu od 8. do 12. aprila sastati sa predstavnicima državnih institucija, međunarodnih aktera i predstavnika civilnog društva, u sklopu istraživačkog projekta na temu norveške pomoći Crnoj Gori i BiH u reformi sektora bezbjednosti.

Predstavljen je istorijat organizacije i programske oblasti kojima se CEDEM bavi, a posebna pažnja posvećena je: projektima u oblasti reforme sektora bezbjednosti; odnosu crnogorske javnosti i političkih partija prema NATO-u; reformi sektora odbrane u kontekstu priključivanja NATO-u; CEDEM-ovim istraživanjima u ovoj oblasti, kao i ključnim izazovima u oblasti evro-atlantstkih integracija iz perspektive Crne Gore.

CEDEM-ove aktivnosti u oblasti bezbjednosti i odbrane realizovane su, uglavnom, zahvaljujući podršci vlade Kraljevine Norveške. Trogodišnji regionalni projekat „Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva za mapiranje i monitoring reforme sektora bezbjednosti na Zapadnom Balkanu 2008-2011“ podržan je od strane Ministarstva vanjskih poslova Kraljevine Norveške. Takođe, projekat čija je realizacija u toku, „Bezbjednosna tranzicija na Zapadnom Balkanu – od konfliktne zone do bezbjednosne zajednice?“ finansiran je od strane Norveškog Istraživačkog Savjeta (NRC).



Najava projekta

Novi projekat u oblasti azila i migracija

Podgorica, 9. april 2013.



CEDEM je započeo realizaciju projekta Podrška razvoju crnogorskog sistema upravljanja azilom i ilegalnim migracijama uz podršku Ambasade SR Njemačke u Crnoj Gori. Projekat ima za cilj da doprinese zaštiti ljudskih prava tražilaca azila

i migranata, ali i razvoju integracijskih politika Crne Gore i bržem ispunjavanju uslova za članstvo u Evropskoj uniji.

Namijenjen je predstavnicima državnih organa koji su zadužni za kreiranje i sprovođenje politika u oblasti azila i migracija; advokatima, medijima i nevladinim organizacijama. Projektne aktivnosti će obuhvatiti izradu policy izvještaja o usklađenosti domaćeg zakonodavstva i prakse sa međunarodnim standardima u ovoj oblasti; treninge na temu prakse Evropskog suda za ljudska prava u slučajevima azila i migracija, kao i treninge o primjeni Dablinske konvencije i upravljanju migracijama, istraživanje stavova opšte javnosti prema azilantima i migrantima, kao i pružanje primarne pravne pomoći ovim licima. Partner na projektu je Građanska alijansa.

IMPLEMENTACIJA PROJEKATNIH AKTIVNOSTI

Održana još dva predavanja u okviru Škole roda i RSB

Podgorica, 12. april 2013.

11. aprila u hotelu Ramada održano je još jedno predavanje u okviru "Škole roda i reforme sektora bezbjednosti." Predavač je ovoga puta bio g.Slaviša Šćekić, savjetnik u Odboru za bezbjednost i odbranu Skupštine Crne Gore.

Predavanje g. Šćekića već je peto u okviru Škole, a polaznici/e su imali priliku da nauče nešto više o parlamentarnom nadzoru nad sektorom bezbjednosti u Crnoj Gori. Posebna pažnja data je istoimenom Zakonu, donešenom 2010. godine. Pored diskusije o ciljevima i efektima primjene Zakona, polaznici/e su raspravljali o radu bezbjednosnih institucija u



Crnog Gori, mjerama tajnog nadzora, kao i nadležnostima Odbora.

Prošle nedjelje, 4. aprila, održano je predavanje iz oblasti pravosuđa. Tema je bila „Reforma kaznenog zakonodavstva i rodna ravnopravnost“; izlagač je bio g. Veljko Rutović, zamjenik Više državne tužiteljke. Izlagač je poseban akcenat stavio na određene izmjene Zakonika o krivičnom postupku u oblasti nasilja u porodici i srodnim zakonima.

KONKURS

Konkurs za prijem stažista/stažistkinja

Podgorica, 15. april 2013.



Centar za demokratiju i ljudska prava - CEDEM objavljuje poziv za prijem **jednog/e stažiste/kinje romske ili egipćanske nacionalnosti** za potrebe projekta "PGF Crna Gora", koji se realizuje u saradnji sa organizacijama **Humanitarac** i **Centar za romske inicijative iz Nikšića**.

Projekat je podržan od strane **Fondacije za otvoreno društvo iz Budimpešte** i ima za cilj da osnaži romske organizacije za aktivnije učešće u korišćenju EU fondova i veće uključivanje u procese donošenja odluka. Projekat je dio **MtM programa** (Making the Most of EU Funds for Roma) koji je OSF pokrenuo 2007. godine.

Potrebne kvalifikacije: **student/kinja romske ili egipćanske populacije**.

Ukoliko si mlad/a i imaš želje da naučiš kako funkcioniše jedna uspješna nevladina organizacija, budeš dio tima i stekneš iskustvo u radu sa državnim i međunarodnim institucijama, ovo je prava prilika za tebe.

Zainteresovani kandidati/kandidatkinje, pored prijave u formi motivacionog pisma, treba da dostave svoju radnu biografiju (CV) na e-mail adresu: info@cedem.me najkasnije do **26. aprila 2013 godine**.

Izabrani kandidat/tkinja će biti angažovan/a na projektima socijalne inkluzije na period od **10 mjeseci (20h nedjeljno, 4h x 5 radnih dana)**, počevši od **7. maja**.

PREZENTACIJA PUBLIKACIJE

Publikacija: “Konfiskacija i upravljanje imovinskom koristi stečenom krivičnim djelom”

Podgorica, 24. april 2013.



CEDEM je danas predstavio publikaciju pod nazivom “Konfiskacija i upravljanje imovinskom koristi stečenom izvršenjem krivičnih djela u crnogorskom zakonodavstvu i praksi”.

Publikacija predstavlja završnu aktivnost projekta *Reforma pravosuđa: Podrška borbi protiv organizovanog kriminala*, koji je podržan od strane Ambasade Sjedinjenih Američkih Država u Crnoj Gori. Studija je nastala iz potrebe da se sagledaju dosadašnji efekti primjene instituta

oduzimanja imovinske koristi pribavljene izvršenjem krivičnih djela u Crnoj Gori.

Prvi dio publikacije sadrži pregled zakonodavnih i institucionalnih rješenja koja se odnose na oduzimanje imovinske koristi u Crnoj Gori, ali i primjere rješenja koja se primjenjuju u drugim zemljama regiona i Evropske unije, kao i praksu Evropskog suda za ljudska prava u ovoj oblasti.

Drugi dio predstavlja praksu u Crnoj Gori po pitanju oduzimanja imovinske koristi stečene krivičnim djelom, kroz dva najaktuelnija slučaja, predmeti „Šarić” i „Kalić”, sa ciljem da se ukaže na prepreke sa kojima se suočavaju nadležni organi prilikom sprovođenja zakona u ovoj oblasti, ali i da se definišu preporuke za unapredjenje. Kao osnovne prepreke uočene su: nedostatak političke volje, autocenzura, nedovoljna koordinacija u radu nadležnih organa, nedovoljni materijalni kapaciteti, nedostatak logističke podrške u radu nadležnih organa itd. Preporuke za unapredjenje su usmjerene na jačanje zakonodavnog okvira, depolitizaciju i profesionalizaciju nadležnih državnih organa, korišćenje dobrih uporednih iskustava, jačanje intersektorske i regionalne saradnje.

Poseban dio publikacije je posvećen stavovima civilnog sektora - medija, nevladinih

organizacija i strukovnih udruženja, o oduzimanju imovine koja je stečena putem korupcije ili organizovanog kriminala, u pogledu primjene zakona i drugih elemenata koji utiču na efikasno suzbijanje organizovanog kriminala i korupcije.

Publikaciju možete preuzeti putem sljedećeg linka: <http://cedem.me/sr/publikacije/viewdownload/13-publikacije/390-konfiskacija-i-upravljanje-imovinskom-koristi-steenom-izvrenjem-krivinih-djela.html>



SASTANAK

Sastanak sa evropskim parlamentarcima

Podgorica, 29. april 2013.



Danas je u Podgorici odžan redovni sastanak Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje Crne Gore Evropskoj uniji. Sastanak je organizovan pod pokroviteljstvom Delegacije EU u Crnoj Gori. Članovi Evropskog parlamenta, takođe su, organizovali i radni ručak sa predstavnicima nevladinih organizacija. CEDEM je na ovom događaju predstavljao izvršni direktor, Nenad Koprivica.

JAVNI POZIV

Javni poziv za angažovanje konsultanata/kinja
za pripremu predloga projekata

Podgorica, 8. maj 2013.



CEDEM objavljuje poziv za angažovanje 3 konsultanta/kinje za pružanje podrške odabranim organizacijama za pripremu projekata inkluzije Roma i Egipćana, u okviru projekta PGF Crna Gora koji je podržan od strane Fondacije za otvoreno društvo iz Budimpešte kroz MtM Program (Making the Most of EU Funds for Roma).

Potrebne kvalifikacije:

- Najmanje četiri godine iskustva u pisanju i implementaciji predloga projekata finansiranih iz EU/UN/USAID fondova i/ili iskustvo u evaluaciji projekata finansiranih iz sredstava navedenih fondova;
- Poznavanje stanja i izazova u oblasti inkluzije romske i egipćanske zajednice;
- Poznavanje engleskog jezika;
- Poželjno je iskustvo u radu sa nevladinim organizacijama i lokalnim samoupravama;

Period angažovanja: 9 mjeseci.

Opis posla:

- Identifikacija potencijalnih projektnih ideja, u saradnji sa projektnim timom;
- Pružanje podrške projektnom timu u povezivanju sa potencijalnim partnerima na lokalnom nivou;
- Pružanje podrške lokalnim organizacijama u pripremi predloga projekata za raspoložive fondove.

Zainteresovani kandidati/kandidatkinje treba da dostave svoju radnu biografiju (CV) i motivaciono pismo na e-mail adresu: info@cedem.me, najkasnije do 17. maja 2013. godine. Molimo Vas da u naslovu e-maila navedete "Za PGF konkurs".

PREZENTACIJA PUBLIKACIJA

CEDEM na 8. Međunarodnom sajmu knjiga

Podgorica, 13. maj 2013.

U Podgorici se trenutno održava Osmi međunarodni sajam knjiga, koji je otvoren 8. maja i trajće do 14. maja 2013. godine. Sajam se za sedam godina postojanja pozicionirao kao značajan i uticajan regionalni sajam knjiga na kome se iz godine u godinu, predstavljaju razvoj, dometi i specifičnosti izdavaštva u regionu, ali i šire. CEDEM je po prvi put ove godine, 11. maja, predstavio svoja izdanja sljedećih publikacija: Vodič kroz zakon o zabrani diskriminacije; Vodič za novinare kroz krivični postupak; Almanah o nadzoru sektora bezbjednosti na Zapadnom Balkanu; Zabrana diskriminacije, propisi i praksa u Crnoj Gori; Indeks demokratije 2012; Reforma sektora bezbjednosti Crne Gore. Program predavljanja publikacija je uključivao i diskusiju na temu „Izdavaštvo u oblasti ljudskih prava“, a pored CEDEM-a, publikacije su predstavili i Građanska alijansa, Centar za prava djeteta i Ministarstvo za ljudska i manjinska prava. Svi primjerci su bili besplatni za posjetioce sajma.



IMPLEMENTACIJA PROJEKTNIH AKTIVNOSTI

Završna radionica u okviru Škole roda i RSB

Budva, 10-11. maj 2013.

U Budvi je 10 – 11. maja održana završna radionica u okviru CEDEM-ovog programa Škole roda i reforme sektora bezbjednosti. Radionicu je otvorio izvršni direktor CEDEM-a, Nenad Koprivica, i koordinatorka ovog programa, Dženita Brčvak.

Tokom posljednjeg bloka predavanja, polaznici/ce su imali prilike da razgovaraju sa Tanjom Tripović, V.D. direktorkom Policijske akademije u Danilovgradu, Majom Bjeloš, istraživačicom



Beogradskog centra za bezbjednosnu politiku, Sanjom Pejović, prvom oficirkom u Vojsci Crne Gorei Snežanom Jonicom, poslanicom u Skupštini Crne Gore. Polaznici/e su kroz dijalog sa predavačicama i uz pomoć praktičnih vježbi učili o položaju i obrazovanju žena u policiji, vojsci i politici. Sljedeći korak u okviru Škole jeste pisanje i dostavljanje eseja na temu roda i reforme sektora bezbjednosti, koji će poslužiti kao verifikacioni instrument, ali i preduslov za dodjelu diploma polaznicima I generacije.

Radionici je pored polaznika, prisustvovao i istraživač u CEDEM-u, Emir Kalač.

SAOPŠTENJE ZA JAVNOST

Saopštenje: Nema političke volje za suštinske promjene
u crnogorskom društvu

Podgorica, 16. maj 2013.



Koalicija
za praćenje
pregovora sa
Evropskom unijom
- poglavlje 23

Danas je u PR Centru u Podgorici održana konferencija za novinare povodom predstavljanja Izvještaja Koalicije 15 NVO za praćenje toka pregovora u okviru pregovaračkog poglavlja 23, koji ima za cilj da pruži nezavisne informacije i zapažanja, prije objavljivanja Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore u oblastima ljudskih prava, pravde i razvoja civilnog društva.

Izvještaj pruža detaljne informacije o nivou preduzetih reformi u oblastima reforme pravosuđa, suzbijanja korupcije, zaštite ljudskih prava i razvoja civilnog društva počev od 10. oktobra 2012. godine, a zaključno sa 10. aprilom 2013. godine.

Iako je normativni okvir u oblasti ljudskih prava, suzbijanja korupcije i razvoja civilnog društva unaprijeđen, nedovoljno ojačani i/ili efikasni institucionalni mehanizmi i neadekvatna primjena normativnog okvira u praksi čine stanje u ovim oblastima samo donekle prihvatljivim. Sa druge strane, stanje u oblasti reforme pravosuđa je i dalje nezadovoljavajuće. Zajednička karakteristika trenutnog stanja u svim navedenim oblastima je nedostatak političke volje da dođe do suštinskih pozitivnih promjena.

Ključni nalazi su sljedeći:

Reforma Ustava neopravdano kasni, iako je neophodna za eliminaciju političkog uticaja na izbor sudija i tužilaca. Predloženim izmjenama Ustava Crne Gore nijesu obezbijedene sve potrebne garancije protiv političkog uticaja na izbor nosilaca pravosudnih funkcija, pa će to biti neophodno obezbijediti reformom zakona poslije reforme Ustava. Ustavopravni položaj tužilaštva je još uvijek neizvjestan – nije predloženo ko će birati tužioce, odnosno Vrhovnog državnog tužioca i kojom većinom. Takođe, nijesu obezbijedene garancije da polovina članova Sudskog savjeta, mimo sudija, ne budu politički angažovane ili povezane osobe, pa je tako omogućen politički uticaj i ubuduće. Iako je bilo napretka, rad Sudskog i Tužilačkog savjeta još uvijek nije dovoljno transparentan. Još uvijek ne postoji pravni akt koji precizira način na koji se ocjenjuje kvalitet rada sudija, niti postoji sistem redovnog ocjenjivanja njihovog rada, koji bi obezbijedio izvjesnost u pogledu odlučivanja o napredovanju ili pozivanju na odgovornost. Posebno zabrinjavaju preduga suđenja i ukidanje presuda i po dva puta u slučajevima od posebnog društvenog značaja kao što su ratni zločini iz devedesetih (slučaj Morinj) ili organizovanog kriminala (ubistvo policijskog inspektora Šćekića iz 2005).

Izvještaj potpisuje 15 organizacija, članica Koalicije: Akcija za ljudska prava, Anima-Centar za žensko i mirovno obrazovanje, Centar za antidiskriminaciju EKVISTA, Centar za demokratiju i ljudska prava (CEDEM), Centar za monitoring (CEMI), Centar za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO), Centar za ženska prava, Evropski pokret u Crnoj Gori, Institut alternativa, Institut socijalne inkluzije, Juventas, LGBT Forum Progres, Sigurna ženska kuća, SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Nikšić i Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore.

Kompletan izvještaj možete pronaći ovdje: <http://cedem.me/sr/publikacije/viewdownload/13-publikacije/391-izvjetaj-o-stanju-u-oblasti-reforme-pravosua-i-ljudskih-prava.html>

KONFERENCIJA

„Pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji – ograničenja i izazovi“

Budva, 31. maj 2013.



CEDEM je u saradnji sa fondacijama Konrad Adenauer i Robert Šuman, a uz podršku ambasada Njemačke i Francuske u Crnoj Gori, organizovao konferenciju „Pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji – ograničenja i izazovi“. Konferencija je održana 31. maja 2013. u hotelu “Avala” u Budvi.

Konferencija je organizovana povodom 50 godina obilježavanja Jelisejskog sporazuma između

Njemačke i Francuske, a cilj konferencije bio je da se otvori debata o aktuelnoj poziciji Crne Gore na putu pridruživanja EU, izazovima i poteškoćama u pregovaračkom procesu.

Program konferencije dostupan na: <http://www.cedem.me/sr/component/jdownloads/viewdownload/11/394.html>.

INICIJATIVA

Inicijativa povodom strateškog planiranja IPA-e II (2014 - 2020)
za Crnu Goru

Podgorica, 3. jun 2013.

CEDEM, Centar za romske inicijative i NVO Humanitarac su dostavili Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori i nadležnim institucijama inicijativu koja se tiče procesa strateškog planiranja pretpristupne podrške - IPA II za Crnu Goru.

Inicijativa ima za cilj da doprinese obezbjeđivanju efektivnog i fokusiranog pristupa integraciji romske zajednice u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Inicijativa se realizuje u

okviru projekta PGF Crna Gora, uz podršku Instituta za otvoreno društvo iz Budimpešte, u okviru MtM (Making the Most of EU Funds for Roma) Programa.

Tekst inicijative možete preuzeti ovdje:

<http://www.cedem.me/sr/component/jdownloads/viewdownload/15/396.html>



KONFERENCIJA ZA NOVINARE

Konferencija za novinare povodom predstavljanja projekta u oblasti azila i migracija

Podgorica, 6. jun 2013.



Centar za demokratiju i ljudska prava (CEDEM) i Građanska alijansa danas su u Podgorici javnosti predstavili projekt Podrška razvoju crnogorskog sistema regulisanja azila i ilegalnih migracija, koji je podržan od strane Ambasade Savezne Republike Njemačke u Crnoj Gori, kroz Pakt stabilnosti za Jugoistočnu Evropu.

Projekat je nastao sa ciljem da pruži podršku crnogorskom sistemu regulisanja azila i

migracija, kroz jačanje kapaciteta aktera sistema da razviju i primjenjuju kvalitetne politike upravljanja azilom i migracijama; podršku zaštiti prava tražilaca azila, azilanata i migranata, te analizu normativnog okvira i i mehanizama za upravljanje azilom i migracijama. Na taj način, projekat će doprinijeti boljem upravljanju migracionim procesima, uključujući i upravljanje ilegalnim migracijama, i bržem ispunjavanju uslova za članstvo u Evropskoj uniji i NATO-u.

Projektom su predviđene sljedeće aktivnosti: analiza crnogorskog zakonodavstva i prakse u regulisanju pitanja azila i ilegalnih imigracija; izrada policy izvještaja o usklađenosti domaćeg zakonodavstva sa međunarodnim standardima; nacionalna konferencija povodom predstavljanja policy izvještaja zainteresovanim subjektima; treninzi za predstavnike pravosuđa, advokature i nevladinih organizacija, na temu primjene međunarodnih standarda i prakse Evropskog suda za ljudska prava u slučajevima azila i migracija; treninzi za predstavnike državnih organa o primjeni EURODAC- a i Dablinske konvencije; pružanje primarne besplatne pravne pomoći tražiocima azila i migrantima; javna kampanja o podizanju svijesti javnosti o značaju dobrog upravljanja migracionim procesima.

Ciljne grupe projekta su tražioci azila, azilanti i migranti; predstavnici Ministarstva rada i socijanog staranja, Zavoda za zbrinjavanje izbjeglica, Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije; predstavnici advokature; mediji i nevladine organizacije; lokalne zajednice. Posebna pažnja će biti posvećena maloljetnim licima, pripadnicima/cama marginalizovanih grupa i žrtavama trafikinga.

Prezentacija sa konferencije dostupna na:

<http://cedem.me/en/component/jdownloads/viewdownload/12/398.html>

SEMINAR

Ustavopravna zaštita ljudskih prava u Crnoj Gori

Podgorica, 10. jun 2013.

U organizaciji CEDEM-a i AIRE Centra, 10 i 11. juna, u Budvi se održava seminar posvećen standardima i praksi ustavnopravne zaštite ljudskih prava u Crnoj Gori. Seminar se organizuje uz podršku njemačke fondacije Konrad Adenauer, OEBS-a i Britanske ambasade u Podgorici.

Seminar ima za cilj da doprinese unaprjeđenju oblika i modaliteta ustavnopravne zaštite ljudskih prava i usklađivanju prakse Ustavnog suda sa standardima Evropskog suda za ljudska prava. U radu seminara učestvuju ugledni pravni stručnjaci iz zemlje i regiona, te predstavnici Ustavnog suda Crne Gore, advokature i nevladinih organizacija. Na seminaru govore: gđa Margarita Caca Nikolovska, sudija Ustavnog suda BiH, g-din Slobodan Vučetić, bivši sudija Ustavnog suda Republike Srbije, g-din Miodrag Iličković, sudija Ustavnog suda Crne Gore, g-din Zoran Pažin, Zastupnik Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava i g-din Siniša Bjeković, koordinator Centra za ljudska prava pri Pravnom fakultetu UCG.



PREZENTACIJA ISTRAŽIVANJA

Godišnje istraživanje o korupciji

Podgorica, 12. jun 2013.



CEDEM je danas održao konferenciju za novinare povodom predavljanja Godišnjeg istraživanja o korupciji: Rizik od pojave korupcije u pravosudnom sistemu i u poslovnom sektoru u sklopu podrške Programa efikasnog upravljanja, koje finansira USAID, a implementira East West Management Institute.

Istraživanje se sastoji od tri relativno nezavisne, ali ipak metodološki povezane istraživačke aktivnosti. Prvi dio predstavlja kvantitativno istraživanje na određenom uzorku stanovništva u Crnoj Gori, drugo predstavlja kvalitativno istraživanje na osnovu intervjuja vođenih sa sudijama, advokatima i privrednicima, dok je treći dio analitički izvještaj koji smješta rezultate prethodna dva dijela u specifični socio-kulturni kontekst crnogorskog društva. Takođe, ovogodišnje istraživanje će se fokusirati i na komparativne trendove u odnosu na identično istraživanje sprovedeno 2012. godine.

Izvještaj sa prpratnim materijalima možete pronaći ovdje:

-<http://cedem.me/sr/programi/istraivanja-javnog-mnjenja/ostala-istraivanja/viewdownload/38-ostala-istraivanja/402-godnje-istraivanje-o-korupciji-2013analitiki-izvjetaj.html>

- <http://cedem.me/sr/programi/istraivanja-javnog-mnjenja/ostala-istraivanja.html>

DODJELA DIPLOMA

Uručene diplome polaznicima/ama Škole roda i RSB

Podgorica, 24. jun 2013.

Juče je u CEDEM-ovim prostorijama održano svečano uručivanje diploma polaznicima/ama prve generacije Škole roda i reforme sektora bezbjednosti. Njih 21 uspješno je završilo obuku. Projekat je podržan od Komisije za raspodjelu dijela prihoda od igara na sreću. U prethodnom četvoromjesečnom periodu (mart - jun 2013), polaznici/e Škole pohađali su intenzivna predavanja i radionice, te tako sticali nova znanja o bezbjednosnom sistemu Crne Gore, rodnoj politici, reformi policije, vojske, pravosuđa, kao i brojnim drugim temama iz ove oblasti. Predavači/ce u okviru škole su dolazili iz redova državne uprave, civilnog sektora, akademske zajednice, ali i profesionalnih bezbjednosnih struktura. CEDEM-ova škola prva je aktivnost ovog tipa u Crnoj Gori. Ovaj program je organizovan sa ciljem ukazivanja na primjere kršenja principa rodne ravnopravnosti u bezbjednosnom sektoru, sa jedne strane; sa druge strane, polaznici su stekli osnovna znanja o adekvatnim mehanizmima za uklanjanje i umanjenje posljedica kršenja ovog prava.

PREZENTACIJA ISTRAŽIVANJA

Predstavljanje rezultata ispitivanja stavova o socijalnoj zaštiti romske i egipćanske populacije

Podgorica, 25. jun 2013.

Centar za demokratiju i ljudska prava (CEDEM) je organizovao konferenciju za novinare povodom predstavljanja rezultata ispitivanja stavova predstavnika/ca romske i egipćanske zajednice omjerama socijalne zaštite koje sprovodi država. Istraživanje je realizovano u periodu od 07 - 15. juna ove godine.



Istraživanje je dio projekta Podrška socijalnoj zaštiti

romske i egipćanske populacije, koji je podržan od strane Vlade Komisije za raspodjelu dijela prihoda od igara na sreću.

Istraživanje je ukazalo na to da većina predstavnika romske i egipćanske zajednice smatra da je njihov položaj veoma nepovoljan, a da je pomoć koju pružaju nadležne institucije i dalje je veoma mala u odnosu na probleme sa kojima se suočavaju.

Izveštaj sa ključnim nalazima možete pronaći ovdje:

<http://cedem.me/sr/programi/istraivanja-javnog-mnjenja/ostala-istraivanja/viewdownload/38-ostala-istraivanja/407-izvjetaj-o-stanju-socijalne-zatite-roma-i-egipana-u-crnoj-gori-jun-2013-.html>

OKRUGLI STO

IPA 2014 – 2020 i inkluzija Roma i Egipćana

Podgorica, 27. jun 2013.



Centar za demokratiju i ljudska prava (CEDEM) i Institut za otvoreno društvo iz Budimpešte održali su danas okrugli sto posvećen izazovima i preprekama u održivoj integraciji romske i egipćanske populacije u okviru procesa pristupanja Evropskoj uniji. Okruglom stolu održanom u hotelu Podgorica prisustvovalo je 45 učesnika.

Iako su do sada izdvojena značajna sredstva za ekonomsku i socijalnu integraciju romske i egipćanske zajednice u Crnoj Gori, efekti njihove realizacije nisu u dovoljnoj mjeri vidljivi i održivi. Imajući u vidu da su u toku aktivnosti na definisanju sljedećeg finansijskog okvira IPA II za period 2014 – 2020, postoji jasna potreba da se prikupe naučene lekcije, kao i političke i institucionalne poruke svih zainteresovanih strana.

Stoga je ovaj događaj imao za cilj da okupi predstavnike državnih organa, međunarodne zajednice i civilnog sektora i doprinese pokretanju konstruktivnog dijaloga o mogućnostima za unaprjeđenje inkluzije Roma i Egipćana u okviru novog ciklusa podrške za period 2014 – 2020.

Događaj je otvorio g. Andre Lys, šef Operativnog sektora u Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori i g. Nadir Redžepi, program menadžer Instituta za otvoreno društvo iz Budimpešte.

Materijale sa današnjeg događaja možete naći putem sljedećih linkova:

Nacr studije - IPA 2014 - 2020 i inkluzija Roma i Egipćana u Crnoj Gori: <http://cedem.me/sr/publikacije/viewdownload/13-publikacije/413-nacr-studijeipa-2014-2020-i-inkluzija-roma-i-egipana.html>

Prezentacija sa okruglog stola:

<http://cedem.me/sr/component/jdownloads/viewdownload/15/415.html>

Program rada okruglog stola:

<http://cedem.me/sr/component/jdownloads/viewdownload/15/416.html>.

Međunarodne aktivnosti predstavnika CEDEM-a

Emir Kalač i Marija Vuksanović, Beograd (Srbija), 14 - 16. april 2013.

Istraživači CEDEM-a, Emir Kalač i Marija Vuksanović, učestvovali su na regionalnoj radionici o istraživanju korupcije o policiji. Cilj radionica jeste jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva koje se bave istraživanjima u oblasti reforme sektora bezbjednosti i korupcije iz regiona Jugoistočne Evrope. Radionice su organizovane od strane Beogradskog centra za bezbednosnu politiku (BCSP) u Beogradu, od 14. do 16. aprila, pod pokroviteljstvom Centra za vladavinu prava, bezbjednost i razvoj (DCAF) iz Zeneve. Obuke su podijeljene u tri cjeline, a u okviru prvog okupljanja obrađene su prve dvije: „Teorije i prakse istraživanja korupcije u policiji“ i „Metodološki pristupi istraživanja korupcije u policiji“.

Emir Kalač, Beograd (Srbija), 17. april 2013.

U Beogradu je 17. aprila održana konferencija na temu „Uloga nezavisnih državnih institucija u demokratizaciji bezbjednosnog sektora na Zapadnom Balkanu“. Na osnovu analize trendova iz pojedinačnih studija sedam organizacija sa Zapadnog Balkana viši istraživač u Institutu za demokratiju i medijaciju iz Tirane Arjan Dirmiši napravio je „Komparativnu analizu studija slučaja Albanije, BiH, Crne Gore, Hrvatske, Kosova, Makedonije i Srbije“, a glavne nalaze istraživanja su predstavili Magdalena Lembovska iz Analitike (Skoplje), Emir Kalač iz Centra za demokratiju i ljudska prava (Podgorica), Emsad Dizdarević iz Centra za sigurnosne studije (Sarajevo), Sandro Knezović iz Instituta za međunarodne odnose (Zagreb), Mentor Vrađolji iz Kosovskog centra za bezbednosne studije (Prišina) i saradnica BCBP Jelena Radoman.

Marija Vuksanović, Osijek (Hrvatska), 17 - 19. april 2013.

Predstavnice projekta PGF Crna Gora, Marija Vuksanović i Aleksandra Gligorović, prisustvovala su regionalnom sastanku PGF projektnih timova, koji je održan u Osijeku, od 17 - 19. aprila, u organizaciji Instituta za otvoreno društvo iz Budimpešte, Centra za mir iz Vukovara i Centra za volonterizam iz Osijeka. Na sastanku je razmatrana dinamika realizacije PGF projekata, sa posebnim akcentom na razmjenu iskustava i primjera dobre prakse. Osim toga, sastanak je bio posvećen pripremi za učešće u konsultacijama u vezi sa definisanjem IPA 2 instrumenta u zemljama Zapadnog Balkana. Sledeći sastanak koji će pored timova iz regiona obuhvatiti i predstavnike/ce PGF projektnih timova iz zemalja članica Evropske unije, zakazan je za oktobar 2013.

Emir Kalač i Dženita Brčvak, Beograd (Srbija), 17 - 19. april 2013.

Istraživači CEDEM-a, Dženita Brčvak i Emir Kalač, učestvovali su na VII radionici u okviru projekta „Bezbednosne tranzicije na Zapadnom Balkanu - od konfliktne zone do bezbednosne zajednice?“ održanoj u Beogradu 18 - 19. aprila. Radionica je poslužila za teorijske rasprave i diskusiju o ključnim nalazima relevantnim za zajedničko istraživačko pitanje; konsolidovanje uporednih komponenti istraživanja; postizanje dogovora u vezi predstavljanja strategija istraživanja i izgleda konačne publikacije. U okviru radionice održane su posebne sesije: „Istraživanje analize konteksta“, koju je vodila Jovanka Matić, članica Upravnog odbora Beogradskog centra za bezbednosnu politiku i „Savjeti za uspješno akademsko pisanje i predstavljanje“, koju je predstavila Cvete Koneska, doktorica nauka sa Univerziteta Oksford.

Međunarodne aktivnosti predstavnika CEDEM-a

Nenad Koprivica, Beograd (Srbija), 18 - 19. april 2013.

U Beogradu je 18. i 19. aprila je održana radionica „Migracioni profil: od prikupljanja podataka do kreiranja politika“ u organizaciji Komesarijata za izbjeglice i migracije Republike Srbije, Evropske komisije i Taiex-a, na kojoj je učestvovala i Nenad Koprivica, izvršni direktor CEDEM-a. Cilj radionice bio je da pruži što potpunije informacije i znanja u vezi izrade Migracionog profila, kao i doprinese razmjeni uspješnih iskustava i primjera dobre prakse sa ciljem poboljšanja kvaliteta prikupljanja podataka, prevazilaženja nedostataka i promovisanja razvoja od analize do kreiranja politika. Radionica se sastojala od pet panela. Na samom kraju radionice i petom panelu razmatrana je uloga civilnog društva i akademske zajednice u izradi migracionih politika. Predstavnik CEDEM-a je u okviru ovog panela govorio o iskustvima CEDEM-a u oblasti azila i migracija.

Dženita Brčvak, Jedrene (Turska), 1 - 4. maj 2013.

Istraživačica CEDEM-a, Dženita Brčvak, prisustvovala je šestom Međunarodnom balkanskom forumu koji je održan u Jedrenima (Turska). Forum je nosio naziv „Višedimenzionalne regionalne integracije / Vizija saradnje do 2023. godine“, a organizovan je u saradnji Tursko-azijskog centra za strateške studije (TASAM) i provincije Jedrene. Pored Forumu, istraživačica CEDEM-a učestvovala je na posebnom događaju - VII sastanku Balkanske komunikacijske mreže, konzorcijuma za komunikaciju, savjetovanje i saradnju strateških think-tankova na Balkanu. Balkanska komunikacijska mreža osnovana je 10. juna 2005. godine pod pokroviteljstvom Strateškog istraživačkog centra Ministarstva vanjskih poslova Turske. Zemlje članice mreže su Albanija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Crna Gora, Grčka, Hrvatska, Makedonija, Moldavija, Rumunija, Srbija, Slovenija i Turska. Od svoje osnivačke konferencije, mreža se sastala u Ankari 2005. godine, konzorcijum se sastao u Sofiji (2006), Bukureštu (2007), Tekirdagu (2008, 2009, 2010), Skoplju - Ohridu (2011) i Tirani (2012).

Marija Vuksanović, Beograd (Srbija), 21 - 24. maj 2013.

Predstavnica CEDEM-a, Marija Vuksanović, učestvovala je na regionalnom sastanku partnera u projektu Zagovaranje za otvorenu vladu koji je održan od 21- 24. maja u Beogradu. Sastanak je bio posvećen evaluaciji metodologije projekta i razmatranju mapping studija u oblasti partnerstva za otvorenu vladu, koje su pripremljene za sve države koje su obuhvaćene projektom. Osim toga, predstavnici projekta su učestvovali na konferenciji koju su organizovali Evropska Komisija, TACSO kancelarija u Srbiji i Kancelarija za saradnju sa nevladinim organizacijama Vlade Republike Srbije. Konferencija je bila posvećena predstavljanju projekata koji su podržani kroz program Framework for Partnership Agreement: Growing Together, kao i evaluaciji rezultata koji su ostvareni do sada.

Dženita Brčvak, Vilnius (Litvanija), 26 - 31. maj 2013.

Istraživačica CEDEM-a, Dženita Brčvak, učestvovala je na šestodnevnoj konferenciji „Promišljanja o različitosti - izazovi za jednakost u Evropi i nova rješenja“. Konferencija je održana 26 - 31. maja 2013. u Vilniusu, Litvanija. Konferencija su organizovale sljedeće organizacije: National Institute for Social Integration (LT), Human Rights Monitoring Institute (LT), Forum European Muslim Youth & Student Org. (B), Human Rights Institute (SK), Praxis Community Projects (GB), Ververipen Roms for Diversity (E), Youth Human Rights Movement (RUS), UNITED for Inter-

Međunarodne aktivnosti predstavnika CEDEM-a

cultural Action. Cilj konferencije jeste staviti pojam "identitet" u središte rasprave. Konferencija se takođe bavila pitanjima manjinskih zajednica, načinom na koji takve zajednica doživljava većina, te kako manjinske zajednicama tretiraju raznolikost unutar sopstvene zajednic. Namjera je bila i podsticanje izgradnje novih koalicija koje bi sačinjavale nevladine organizacije koje djeluju u određenom području, a koje bi funkcionisale na temelju zajedničkog okvira ljudskih prava.

Emir Kalač i Marija Vuksanović, Sofija (Bugarska), 13 - 14. jun 2013.

U Sofiji je 13-14. juna održan treći trening o istraživanju korupcije u policiji, sa radnim nazivom „Evaluacija istraživačkih rezultata“. Predavanja su održali međunarodni stručnjaci iz Australije, Holandije, Rumunije, Bosne i Hercegovine, kao i predstavnici Centra za studije demokratije iz Sofije, koji su doprinijeli realizaciji sve tri radionice. Radionice su namijenjene predstavnicima organizacija civilnog društva sa Zapadnog Balkana, a CEDEM su na ovim radionicama predstavljali Marija Vuksanović i Emir Kalač. Ovi treninzi su namijenjeni nevladinim organizacijama koje se bave istraživanjem sektora bezbjednosti i korupcije. Svaka od organizacija koje su učestvovala na radionicama treba da, do kraja avgusta, pripremi studiju na temu korupcije u policiji.

PUBLIKACIJE

Konfiskacija i upravljanje imovinskom koristi stečenom izvršenjem krivičnih djela u crnogorskom zakonodavstvu i praksi

Publikacija predstavlja završnu aktivnost projekta Reforma pravosuđa: Podrška borbi protiv organizovanog kriminala, koji je podržan od strane Ambasade Sjedinjenih Američkih Država u Crnoj Gori. Studija je nastala iz potrebe da se sagledaju dosadašnji efekti primjene instituta oduzimanja imovinske koristi pribavljene izvršenjem krivičnih djela u Crnoj Gori.

Prvi dio publikacije sadrži pregled zakonodavnih i institucionalnih rješenja koja se odnose na oduzimanje imovinske koristi u Crnoj Gori, ali i primjere rješenja koja se primjenjuju u drugim zemljama regiona i Evropske unije, kao i praksu Evropskog suda za ljudska prava u ovoj oblasti. Drugi dio predstavlja praksu u Crnoj Gori po pitanju oduzimanja imovinske koristi stečene krivičnim djelom, kroz dva najaktuelnija slučaja, predmeti „Šarić“ i „Kalić“, sa ciljem da se ukaže na prepreke sa kojima se suočavaju nadležni organi prilikom sprovođenja zakona u ovoj oblasti, ali i da se definišu preporuke za unapređenje. Poseban dio publikacije je posvećen stavovima civilnog sektora - medija, nevladinih organizacija i strukovnih udruženja, o oduzimanju imovine koja je stečena putem korupcije ili organizovanog kriminala, u pogledu primjene zakona i drugih elemenata koji utiču na efikasno suzbijanje organizovanog kriminala i korupcije.



Publikaciju možete preuzeti preko sljedećeg linka:

<http://cedem.me/sr/publikacije/viewdownload/13-publikacije/390-konfiskacija-i-upravljanje-imovinskom-koristi-steenom-izvrenjem-krivinih-djela.html>

PUBLIKACIJE

Monitoring regionalne saradnje u Jugoistočnoj Evropi

Ovaj dokument nastao je kao rezultat istoimenog istraživačkog projekta koji se realizovao u saradnji sa fondacijom Fridrih Ebert Stiftung u 7 zemalja Jugoistočne Evrope.



Ključni ciljevi studije su:

- 1) procjena izgradnje i učinkovitosti nacionalnih kapaciteta za sprovođenje aktivnosti u oblasti regionalne saradnje
- 2) podizanje nivoa svijesti o značaju regionalnih inicijativa, i
- 3) unaprjeđenje procesa regionalne saradnje.

Autori studije za Crnu Goru (str: 99 - 113) su Nenad Koprivica, Dženita Brčvak i Emir Kalač.

Publikaciju možete preuzeti ovdje:

<http://cedem.me/en/publications/viewdownload/48-publikacije-eng/399-monitoring-regional-cooperation-in-south-east-europe.html>

Godišnje istraživanje o korupciji: Rizik od pojave korupcije u pravosudnom sistemu i u poslovnom sektoru

Godišnje istraživanje o korupciji realizovano je u sklopu podrške Programa efikasnog upravljanja, koje finansira USAID, a implementira East West Management Institute.

Istraživanje se sastoji od tri relativno nezavisne, ali ipak metodološki povezane istraživačke aktivnosti. Prvi dio predstavlja kvantitativno istraživanje na određenom uzorku stanovništva u Crnoj Gori, drugo predstavlja kvalitativno istraživanje na osnovu intervjuva vođenih sa sudijama, advokatima i privrednicima, dok je treći dio analitički izvještaj koji smješta rezultate prethodna dva dijela u specifični socio-kulturni kontekst crnogorskog društva. Takođe, ovogodišnje istraživanje će se fokusirati i na komparativne trendove u odnosu na identično istraživanje sprovedeno 2012. godine.



Izvještaj sa prpratnim materijalima možete pronaći ovdje:

<http://cedem.me/sr/programi/istraivanja-javnog-mnjenja/ostala-istraivanja/viewdownload/38-ostala-istraivanja/402-godnje-istraivanje-o-korupciji-2013analitiki-izvjetaj.html>

<http://cedem.me/sr/programi/istraivanja-javnog-mnjenja/ostala-istraivanja.html>

PUBLIKACIJE

Izveštaj o stanju socijalne zaštite Roma i Egipćana u Crnoj Gori

Istraživanje na osnovu kog je napisan dati izvještaj, sprovedeno je od 7. do 15. juna 2013. godine i predstavlja dio projekta Podrška socijalnoj zaštiti romske i egipćanske populacije, koji je podržan od strane Vladine Komisije za raspodjelu dijela prihoda od igara na sreću.



Istraživanje je ukazalo na to da većina predstavnika romske i egipćanske zajednice smatra da je njihov položaj veoma nepovoljan, a da je pomoć koju pružaju nadležne institucije i dalje je veoma mala u odnosu na probleme sa kojima se suočavaju.

Izvještaj sa ključnim nalazima možete pronaći na:

<http://cedem.me/sr/programi/istraivanja-javnog-mnjenja/ostala-istraivanja/viewdownload/38-ostala-istraivanja/407-izvjetaj-o-stanju-socijalne-zatite-roma-i-egipana-u-crnoj-gori-jun-2013-.html>

Nacrt studije_IPA 2014 - 2020 i inkluzija Roma i Egipćana

Iako su do sada izdvojena značajna sredstva za ekonomsku i socijalnu integraciju romske i egipćanske zajednice u Crnoj Gori, efekti njihove realizacije nisu u dovoljnoj mjeri vidljivi i održivi. Imajući u vidu da su u toku aktivnosti na definisanju sljedećeg finansijskog okvira IPA II za period 2014 – 2020, postoji jasna potreba da se prikupe naučene lekcije, kao i političke i institucionalne poruke svih zainteresovanih strana. CEDEM i Institut za otvoreno društvo iz Budimpešte su, u skladu sa tim, kreirali studiju pod nazivom: “Dosadašnji efekti, izazovi i mogućnosti za korišćenje fondova EU u oblasti poboljšanja statusa i socijalne integracije populacije Roma i Egipćana u Crnoj Gori“.



Nacrt studije možete preuzeti putem sljedećeg linka:

<http://cedem.me/sr/publikacije/viewdownload/13-publikacije/413-nacrt-studijeipa-2014-2020-i-inkluzija-roma-i-egipana.html>